

XXVII. školsko Natjecanje iz hrvatskoga jezika

17. veljače 2022.

osmi (VIII.) razred

zaporka

--	--	--	--	--	--

(peteroznamenasti broj i riječ)

broj bodova:

80	
----	--

Upute natjecateljima koji ispit pišu na papiru

1. Ispit se piše 90 minuta.
2. Prije rješavanja ispita treba pazljivo ispuniti listić sa zaporkom (čitljivo i pravopisno točno).
3. Natjecatelj zaporku treba napisati na manju i na veću omotnicu te na prvu stranicu ispita.
4. Ispitne zadatke treba pazljivo pročitati.
5. Treba pazljivo slijediti upute u zadatku.
6. Rješenja treba upisivati kemijskom olovkom crne ili plave boje na za to predviđena mjesta. Tinta se ne smije moći obrisati.
7. Ako natjecatelj želi prepraviti odgovor, treba ga precrtati, dopisati istom kemijskom olovkom novi odgovor te podizanjem ruke pozvati dva člana Povjerenstva koja nadziru pisanje. Oba člana trebaju odmah pred natjecateljem parafirati prepravak odgovora.
8. Odgovori ne smiju biti pisani tiskanim slovima.
9. Odgovori trebaju biti pravopisno i gramatički točni.
10. Nakon završetka pisanja ispit, radni papir i manju omotnicu treba staviti u veću omotnicu, koju treba predati članu Povjerenstva.
11. Nakon objave privremene ljestvice poretka natjecatelj ima pravo uvida u ispit i pravo na pismenu žalbu.

Želimo Ti uspjeh na Natjecanju!

Školsko povjerenstvo:

1. _____
(predsjednik Školskoga povjerenstva)
2. _____
(član Školskoga povjerenstva)
3. _____
(član Školskoga povjerenstva)

„Dio sam svega što sam pročitao.”
Theodore Roosevelt

1. Zaokruži slovo ispred naziva jezika na kojemu Hrvati započinju pismenost.

- a) hrvatski jezik
- b) latinski jezik
- c) staroslavenski jezik
- d) ilirski jezik

1	
---	--

2. Pridruži slovo ispred natuknica imenu spomenika pismenosti na koji se odnose.

- a) tekst s imenom hrvatskoga kneza na latinskome jeziku uklesan na ulomku kamene grede iz crkve u Muću Gornjemu

___ Povaljska listina

- b) 13 redaka teksta uklesanih glagoljicom na pregradnoj ploči koja je dijelila redovnički kor od crkvene lađe; od 1934. smještena u zgradi HAZU-a

___ Vinodolski zakon

- c) isprava benediktinskoga samostana s otoka Brača; pisana na pergameni hrvatskom ćirilicom

___ Natpis kneza Branimira

- d) glagoljični zbornik pravnih norma; privlači veliku pažnju povjesničara prava i filologa

___ Bašćanska ploča

4	
---	--

3. Zaokruži slovo ispred točne tvrdnje.

- a) Rječnik Fausta Vrančića tiskan je u Šibeniku.
- b) Vrančićev je rječnik trojezičan.
- c) Prva hrvatska slovnica pisana je latinskim jezikom.
- d) Ljudevit Gaj autor je prve hrvatske slovnice.

1	
---	--

6	
---	--

4. Dopuni rečenice odgovarajućim oblikom imena/naziva otisnutih ispod crte poštujući pravila o pisanju velikoga i maloga početnog slova. (Ne upotrebljavaj pokrate.)

Nakon što je hrvatski jezik 1. srpnja 2013. godine postao 24. službenim jezikom

_____, znanstvenici _____

EUROPSKA UNIJA

INSTITUT ZA HRVATSKI JEZIK I JEZIKOSLOVLJE

pokrenuli su manifestaciju _____.

MJESEC HRVATSKOGA JEZIKA

Ona započinje na _____

MEĐUNARODNI DAN MATERINSKOGA JEZIKA

_____ 21. veljače, a završava 17. ožujka, na dan objave

DEKLARACIJA O NAZIVU I POLOŽAJU HRVATSKOG KNJIŽEVNOG JEZIKA

_____.

5	
---	--

5. Napiši zareze gdje je potrebno da rečenice budu pravopisno točne.

Marija Jurić Zagorka najčitanija hrvatska književnica bila je i naša prva profesionalna novinarka. Jedno je vrijeme uređivala časopis *Obzor* a pokrenula je i uređivala *Ženski list* prvi hrvatski časopis za žene.

3	
---	--

8	
---	--

6. Napiši točno riječi koje su pravopisno netočne.

Svaka iduća stranica knjige mjenjala ga je. Bio je novi čovjek, zbog radosnoga ozračja lice mu je dobilo dječije crte.

_____ , _____ , _____ ,

_____ , _____

5	
---	--

7. Dopuni tekst pravopisnim znakovima (točka, dvotočka, navodnici, zarez, crtica).

U životopisu Marije Jurić Zagorke piše Pravu čitateljsku afirmaciju stječe ciklusom romana *Grička vještica* a u razdoblju 1912 1953 godine napisala je i objavila dvadesetak romana.

5	
---	--

8. Podcrtaj pogrešno napisane riječi.

U nju se uvukao nemir. Nemireći se s nastalom situacijom, budila se nemirna i zbunjena. Ovo ne mirenje nije joj dalo mira ni u snu.

2	
---	--

9. Preoblikuj rečenicu u neupravni govor.

U zamišljenom pismu Mariji Jurić Zagorki književnik Pavao Pavličić kaže: „Vi ste uranili u svemu.”

1	
---	--

13	
----	--

10. Odredi vrstu svakoj riječi.

Da, knjiga je nenadomjestiva.

da	knjiga	je	nenadomjestiva

4	
---	--

11. Prepiši rečenicu u budućemu vremenu vodeći računa o vremenskome slijedu budućih radnji.

„Bojim se čovjeka koji je pročitao samo jednu knjigu.”

Toma Akvinski

2	
---	--

12. Podcrtaj dvije glagolske imenice u tekstu.

Knjiga za čitanje nije ona koja misli za tebe, već ona koja te natjera na mišljenje.

2	
---	--

13. Zadatak ima dva dijela.

a) Istaknutu imenicu zamijeni dativom množine.

Radovao se **dijelu** knjige s raspletom.

b) Odredi broj slogova istaknute imenice u dativu množine.

broj slogova: _____

2	
---	--

10	
----	--

14. Dopuni rečenice odgovarajućim oblikom zamjenice u zagrada.

a) Još uvijek nije bio siguran o (što) _____ će njih dvoje razgovarati.

b) (S nitko) _____ još nije razgovarala o neobičnome

čovjeku (koji) _____ je nedavno sreća.

3	
---	--

15. Dopuni misao Ernesta Hemingwaya zadanim oblicima glagola u zagrada.
Pazi na slaganje glagola i imenice na koju se odnosi.

Radnje svih dobrih knjiga (djelovati) _____ uvjerljivo, kao da

prezent

(dogoditi se) _____ u stvarnosti. Nakon što (pročitati)

perfekt

_____ takvu knjigu, čitatelj (vjerovati) _____ da

futur II.

futur I.

(dogoditi se) _____ baš sve ispričano u njoj.

pluskvamperfekt

5	
---	--

16. Napiši padež uobičajenom kraticom (N, G, D...) iznad svake istaknute imenice.

Vesna Parun bila je prva žena u hrvatskoj **književnosti** koja je živjela isključivo od

_____ **književnosti** i za **književnost**.

3	
---	--

11	
----	--

17. Odredi službu imenicama *misao* i *jezik* svaki put kad se pojave u rečenici.

1. 1. 2. 2.
Ako **misao** kvari **jezik**, i **jezik** također može kvariti **misao**.

1. misao _____
2. misao _____
1. jezik _____
2. jezik _____

4	
---	--

18. Zaokruži slovo ispred besubjektne rečenice.

- a) Zabijeljelo se snježno predvečerje.
b) Zabijeljelo je u snježno predvečerje.

1	
---	--

19. Odredi službu istaknutim dijelovima rečenica označujući je uobičajenim oznakama/kraticama (P, O, POV...).

_____ „Uvijek sam zamišljao raj kao neku vrstu knjižnice. ”
Jorge Luis Borges

_____ „Knjiga je san koji držite u ruci. ”
Neil Gaiman

5	
---	--

20. Razvrstaj atribute u tablicu.

Svuda po sobi letjele su bezbrojne stranice i mogao je čuti tihi cvrkut priča, kao da svaka knjiga šapuće poziv na pustolovinu.

pridjevni atribut	imenički atribut

5	
---	--

15	
----	--

21. Prepiši rečenicu tako da ispraviš netočnu uporabu sastavnih veznika.

Nije se ni pokolebao niti je odustao.

1	
---	--

22. Zaokruži slovo ispred složene rečenice.

a) Tama postaje gušća.

b) Zaokupljen tim mislima, mutna pogleda, nije se ni pomaknuo.

c) Djelovati ili ne djelovati?

1	
---	--

d) Na ulici se začu šum, mukao i dalek.

23. Imenuj vrstu vezničkih nezavisnosloženih rečenica.

a) Pokušao je među knjige unijeti malo reda, no one bi se uvijek iznova izmiješale.

vrsta nezavisnosložene rečenice: _____

b) Pročitala je knjigu do kraja pa je otišla na spavanje.

vrsta nezavisnosložene rečenice: _____

c) Knjiga nije hrana, ali je poslastica.

vrsta nezavisnosložene rečenice: _____

d) Katkad knjige doživimo kao vatromet uzbuđenja ili nas rastuže duboko.

vrsta nezavisnosložene rečenice: _____

4	
---	--

6	
---	--

24. Zaokruži među istaknutim riječima u rečenici onu u kojoj je provedena tražena glasovna promjena.

(U svakoj je rečenici samo jedna takva riječ.)

a) jotacija

Život je prepun **lijepih** stvari, a meni je **najdraže** čitati.

b) sibilizacija

Autoričini prijedlozi mogućih promjena nisu bili **prihvaćeni**.

2	
---	--

25. Prepiši rečenicu tako da pridjevni atributi budu napisani u stilski obilježenome redu riječi.

Matoš je rekao da naš jezik ima boje, zvukove, oblike i osobine naše zemlje.

2	
---	--

26. Zamijeni istaknute riječi riječima istoga ili sličnoga značenja.

Mnoge vrhunske hrvatske **spisateljice** još uvijek nisu našle svoje mjesto u lektiri.

2	
---	--

27. Prepiši rečenicu izbjegavajući pleonazam.

Često je razmišljao o tome kako i na koji način uvjeriti svoje prijatelje da je čitanje užitak.

1	
---	--

7	
---	--

Riješi zadatke 28. – 30. služeći se podacima iz teksta.

Liječenje knjiga

Znate li da i knjige obolijevaju, da ih se može liječiti? Ako ste u posjedu starih knjiga koje biste voljeli obnoviti i vratiti im stari sjaj, spas možete potražiti u njihovoj restauraciji.

U pitanju je vještina kojom se pruža zaštita starim knjigama, vraća ih se u stanje što sličnije izvornomu, produljuje njihovo trajanje i mogućnost

daljnega korištenja. Uzroci oštećenja knjiga mogu biti fizikalni, kemijski i biološki. Fizikalna oštećenja uključuju utjecaj vlage, topline i svjetlosti, dok se kemijska oštećenja odnose na utjecaj atmosferskih zagađivača i kiselina. Biološka oštećenja potječu iz biljnoga ili životinjskoga svijeta te od čovjeka. Različite bakterije razgrađuju celulozu, a neki kukci hrane se proizvodima biljnoga i životinjskoga podrijetla kao što su koža i drvo te samim papirom.

Središnji je laboratorij za restauriranje arhivskoga gradiva na području Hrvatske *Laboratorij za konzervaciju i restauraciju Hrvatskoga državnog arhiva* u Zagrebu.

Hrvatski državni arhiv u Zagrebu

Laboratorij za konzervaciju i restauraciju djeluje od 1954. Od 1970. u okviru Laboratorija djeluje i knjigoveznica jer se restauriranje starih uveza i uvez starih knjiga nisu mogli očekivati od suvremenih knjigoveznica koje se bave modernim uvezima.

I u **Nacionalnoj i sveučilišnoj biblioteci** u Zagrebu postoji poseban odsjek u kojemu se obavljaju poslovi konzervacije i restauracije građe. Restauracija građe, ovisno o stupnju oštećenja i vrsti građe, provodi se metodom laminacije ako je riječ o oštećenim novinama i starijoj tiskanoj građi, klasičnom ili ručnom metodom ako je riječ o oštećenim rukopisima, inkunabulama, crtežima, grafikama i sličnoj neknjižnoj građi, te metodom dolijevanja papirne kaše ako je riječ o iznimno teško oštećenoj staroj i rijetkoj građi.

Prema: <https://www.mojkvart.hr/Zagreb/Medvescak/Tiskara-Sitotisak-Digitalni-tisak-Knjigoveznica/mk-knjigoveznica-kartonaza/SAZNAJTE-KAKO-I-GDJE-RESTAURIRATI-STARE-KNJIGE-S53648>; <http://zagreb.arhiv.hr/hr/hda/fs-ovi/sredisnji-laboratorij.htm>

28. Koje je godine utemeljen *Laboratorij za konzervaciju i restauraciju* u sklopu *Hrvatskoga državnog arhiva* u Zagrebu?

1	
---	--

29. Objasni zašto i kukce smatramo biološkim faktorom koji utječe na propadanje knjiga? Odgovor potraži u tekstu.

1	
---	--

30. Restauracija građe provodi se različitim metodama, ovisno o stupnju oštećenja i vrsti građe.

Dopuni tablicu potrebnim podacima oslanjajući se na dio teksta koji o tome govori.

<i>metoda laminacije</i>		<i>metoda dolijevanja papirne kaše</i>
oštećene novine i starija tiskana građa	oštećeni rukopisi, inkunabule, crteži, grafike	

2	
---	--

4	
---	--